

Priemerná mzda v zdravotníctve v 2. kvartáli bola 927 eur

(11. septembra 2017, SITA)

Priemerná mesačná nominálna mzda pracovníkov v zdravotníctve a sociálnej pomoci dosiahla v druhom kvartáli tohto roka 927 eur. Vyplýva to z údajov, ktoré zverejnil minulý týždeň Štatistický úrad SR. Oproti rovnakému obdobiu vlaňajška priemerná nominálna mzda v zdravotníctve a sociálnej pomoci zvrástla o 5,5 %.

Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve SR dosiahla 944 eur a v porovnaní s 2. štvrťrokom minulého roka sa zvýšila o 4,8 %. Ako ďalej informoval Štatistický úrad SR, nižší prírastok spotrebiteľských cien v porovnaní s rastom nominálnej mzdy ovplyvnil vývoj reálnej mzdy, ktorá sa medziročne zvýšila o 3,8 %. Sezónne očistená priemerná mzda oproti 1. štvrťroku 2017 vzrástla o 1,4 %.

Najvyššia úroveň priemernej mesačnej mzdy bola v odvetví finančné a poisťovacie činnosti, a to 1 874 eur, v odvetví dodávky elektriny, plynu a pary to bolo 1 763 eur, odvetvie informácie a komunikácia zaznamenalo 1 642 eur.

„V jedenástich odvetviach bola mzda nižšia ako v priemere za hospodárstvo SR. Najnižšiu priemernú nominálnu mzdu mali zamestnanci v ubytovacích a stravovacích službách, 558 eur, v ostatných činnostiach 592 eur a v stavebníctve 668 eur,“ priblížil ŠÚ.

V zahraničí už 38,1 tisíca pracovníkov v zdravotníctve a sociálnych službách

Štatistický úrad zverejnil aj údaje o pracujúcich v zahraničí. Pokles počtu pracujúcich v zahraničí do 1 roka pokračoval aj v druhom kvartáli tohto roka, medziročne sa ich počet znížil o 15,2 tis. (o 9,2 %) na 149,9 tis. osôb.

V zdravotníctve a sociálnej pomoci pracovalo 38,1 tisíc osôb. Medzi migrantmi prevládali pracujúci v stavebníctve, konkrétne 46,1 tis. osôb. Z európskych krajín najviac slovenských občanov pracovalo v Rakúsku (55,5 tis. osôb) a v Českej republike (37,7 tis. osôb). Z regionálneho hľadiska najviac osôb, ktoré si našli prácu v zahraničí, bolo z Prešovského kraja (38,8 tis.).

Zväz ambulantných poskytovateľov sa zatiaľ nedohodol s Dôverou

(11. septembra 2017, SITA)

Od 1. júla zväz vypovedal spomínanej zdravotnej poisťovni zmluvu, pričom začala plynúť trojmesačná výpovedná lehota.

Zväz ambulantných poskytovateľov (ZAP) sa zatiaľ nedohodol na dodatkoch k zmluvám so zdravotnou poisťovňou Dôvera. Informoval o tom na brífingu predseda správnej rady zväzu Marian Kollár.

Podľa neho predložené návrhy ZAP-u predstavujú výrazný krok k zastaveniu súčasnej alarmujúcej situácie v ambulantnom sektore. „Dohodli sme sa, že si vyhodnotia naše dodatky a budeme sa ešte ďalej baviť,“ povedal Kollár.

Od 1. júla zväz vypovedal spomínanej poisťovni zmluvu, pričom začala plynúť trojmesačná výpovedná lehota. V prípade odmietnutia dodatkov, ZAP bude požadovať riešiť prechodné

obdobie tak, aby slovenským pacientom zostala dostupná zdravotná starostlivosť aspoň na súčasnej úrovni a nezvyšovala sa neprimerane ich finančná spoluúčasť.

Rokovania budú pokračovať

Ako uviedol PR špecialista Dôvery Matej Štepianský, ďalšie rokovanie so zväzom by malo byť budúci týždeň v utorok.

Poznamenal tiež, že lekári združení v Zväze ambulantných poskytovateľov odmietli ponuku Dôvery, ktorú už akceptovali lekári spadajúci pod Zdravitu, o.z. a väčšina lekárov bez zastúpenia.

„Momentálne čakáme na návrh zo strany ZAP, ktorý by zvýšil kvalitu a bezpečnosť poskytovanej zdravotnej starostlivosti, z ktorej by profitovali pacienti,“ povedal.

S VŠZP sú v dohadovacom konaní

Okrem toho ambulantní poskytovatelia nepodpísali so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou (VŠZP) dodatky k zmluvám, ktoré platili do 30. júna. Dostali sa tak do dohodovacieho konania. Ak sa ani po 60 dňoch rokovania obe strany na výške cien nedohodnú, ambulantní poskytovatelia sú pripravení, že zmluva s VŠZP skončí 30. septembra.

ZAP by mal s VŠZP podľa Kollára rokovať tento týždeň v stredu.

Zdravotná poisťovňa Union má so Zväzom ambulantných poskytovateľov uzatvorené zmluvy s dohodnutými podmienkami do 31. marca 2018.

„Spoločne so ZAP vytvárame pracovné skupiny, aby sme spolupracovali na príprave možných úprav pre ďalšie obdobie,“ informovala nedávno hovorkyňa Beáta Dupal'ová Ksenzsigová.

ZAP požaduje v zmluvách s poisťovňami zadefinovať rozsah zdravotnej starostlivosti, a tiež navýšenie financií. Všeobecní lekári požadujú zvýšenie kapitácie na jedného pacienta o jedno euro mesačne, pri špecialistoch je to navýšenie ceny bodu vo VŠZP o 14 % a v ostatných poisťovniach o 10 %.

Odborové združenie sestier víta iniciatívu OZ KOVO v dôchodkovej oblasti

(11. septembra 2017, SITA)

Odbory sestier a pôrodných asistentiek sú za stanovenie maximálneho veku odchodu do dôchodku a za vytvorenie zákonných možností pre skorší odchod do starobného dôchodku bez krátenia sumy dôchodku.

Odborové združenie sestier a pôrodných asistentiek (OZ SaPA) podporuje iniciatívu OZ KOVO v dôchodkovej oblasti, ktoré je za stanovenie maximálneho veku odchodu do dôchodku a za vytvorenie zákonných možností pre skorší odchod do starobného dôchodku bez krátenia sumy dôchodku. Informovalo o tom odborové združenie v piatok.

„Negatívne údaje a trendy v demografii nie je možné riešiť zvyšovaním veku odchodu do dôchodku, zvlášť ak nie je stanovený strop. Predstava 68-ročnej zdravotnej sestry či ošetrovateľa, ktorý podáva rovnaký výkon ako jeho 35-ročný kolega, je utopistická,“ zdôvodnil predsedníčka OZ SaPA Monika Kavecká.

Dôchodkový systém si vyžaduje komplexný pohľad

Dôchodkový systém potrebuje vzhľadom na demografiu podľa nej zodpovedný komplexný pohľad, dlhodobú celospoločenskú dohodu a reformu s výhľadom do vzdialenejšej budúcnosti.

„Súčasťou riešenia musí byť aj cieľ prírastku počtu obyvateľov Slovenska vďaka rodinnej politike, čím vzrastie počet daňových poplatníkov, ktorí budú prispievať staršej generácii na dôchodky s prípadnou motivačnou asignáciou časti odvodov pre svojich rodičov,“ dodala Kavecká.

Riešenie postupne sa zhoršujúcej situácie sa podľa nej ponúka viacero. „Vítame aktivitu OZ KOVO v týchto dôchodkových otázkach, ktoré sa bytostne dotýkajú aj nás, sestier a pôrodných asistentiek,“ uzatvorila Kavecká.

Poturčenec

(11. septembra 2017, ZdN, MUDr. Rudolf Zajac)

11. september 2017 - Do parlamentu doputoval zákon o Lekárskej službe prvej pomoci – LSPP

Stanovuje pevnú sieť LSPP, jej financovanie, spôsob získania oprávnenia a iné veci. Sám osebe je zbytočný, okrem iného aj preto, že definuje starostlivosť iba do nejakej hodiny – nie 24 hodín – a najmä preto, že tých bodov v pevnej, štátom utvorenej sieti, bude menej, ako je doteraz. A to vraj terajšia LSPP nefunguje...

Vznikla tak novela viacerých zákonov a ako to už býva, diabol sa skrýva v maličkostiach. Reformné zákony z roku 2004 boli koncipované na dvoch princípoch. Prvý: čo nie je zakázané, je povolené. Druhý: boli apolitické, pretože ponechali rozhodnutie o základných parametroch, vrátane spoplatnenia služieb a zdravotnej starostlivosti, na vláde. Celý systém sme nazvali modelom inteligentnej spoluúčasti pacienta, najmä preto, že v podstate môže vláda ihneď plniť svoju zdravotnú politiku.

Obsah jej politiky už nemusí byť inteligentný, ale to je iný príbeh. Zákony potvrdzujú legitimitu spoplatnenia čohokoľvek, podzákonné normy – nariadenia vlády potom realizáciu. Napríklad spoplatnenie služieb je v schválených zákonoch, výšku poplatkov určuje vláda vo svojom nariadení. Po nástupe prvej Ficovej vlády do nariadenia vlády vpísali nuly miesto 20 a 50 korún a bolo po poplatkoch.

Nech sa páči, taká bola a stále je vôľa vládnucej koalície a tak je to v poriadku, pretože vláda nesie plnú zodpovednosť za stav zdravotníctva. Ani jeden z doterajších štyroch Ficových ministrov nepotreboval siahať do zákonov a vystačil si s nulou nariadení, aby splnil Ficovu (ideologickú) dogmu o bezplatnom zdravotníctve. Až musel prísť nestraník – krízový manažér, aby novelou týkajúcou sa LSPP plus troch zdravotníckych zákonov chcel vymazať poplatky (za stravu a ubytovanie v nemocnici), pretože v návrhu zákona taxatívne napísal nuly a ruší nariadenia vlády. Z faktického hľadiska to nič neznamená, veď poplatky sa aj tak už 12 rokov neúčtujú.

Z legislatívneho hľadiska to však znamená, že až raz príde rozumnejšia vláda, a ona príde, a bude požadovať vyššiu zodpovednosť občanov, poskytovateľov a poisťovní. Bude musieť

postaviť zdravotníctvo znova z hlavy na nohy, využívajúc zdravé princípy spoluúčasti a sociálne únosného solidárneho systému. Avšak namiesto použitia inteligentného modelu cez nariadenie vlády bude musieť legislatívne oveľa komplikovanejším spôsobom upravovať zákon a znova poplatky uzákoniť.

Príprava nariadenia vlády trvá 14 dní a rozhoduje len vláda, príprava zákona vrátane schvaľovania v parlamente aj rok, ak sa to vôbec podarí. Päť storočí pôsobili janičiari, ktorí boli svojím pôvodom Slovania v osmanskej armáde. Tak vzniklo príslovie „Poturčenec horší od Turka“. Poturčenec odvádza zbytočnú nadprácu, aby sa zapáčil, história takých pozná kvantá. Avšak Poturčenci a iní podobní fešáci v podstate nakoniec vždy dopadli zle, ich páni sa nakoniec na nich vykašľali, zjavne podľa porekadla: „Bližšia košeľa ako kabát.“

Zdravotníci musia do konca októbra požiadať o elektronický preukaz

(11. septembra 2017, ZdN)

11. september 2017 - Ak zdravotníci termín nestihnú, hrozia im sankcie

Zdravotnícki pracovníci sú v súvislosti so zavádzaním elektronického zdravotníctva do praxe povinní do konca októbra požiadať o vydanie elektronického preukazu zdravotníckeho pracovníka. Ten slúži na ich identifikáciu a autorizáciu do elektronického systému.

"Tento preukaz slúži na prihlásenie sa do Národného zdravotníckeho informačného systému (ezdravie) a následne pre podpis jednotlivých zdravotných záznamov, tým nahrádza existujúcu pečiatku," vysvetlila pre TASR hovorkyňa Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI) Soňa Valášiková.

Zdravotníci si ho môžu vybaviť viacerými spôsobmi.

Preukaz sa dá vybaviť na vyše 600 pracoviskách Slovenskej pošty cez Integrované obslužné miesta či osobne na pracovisku NCZI v Bratislave. Rovnako poštou, žiadosť však treba predtým podpísať na notárskom alebo matričnom úrade. O preukaz možno požiadať aj podaním cez www.slovensko.sk.

Zamestnanci veľkých nemocníc to budú môcť urobiť priamo na pracovisku. V prípade otázok môžu zdravotníci kontaktovať call centrum NCZI, ktoré je k dispozícii počas pracovných dní od 08.00 do 16.00 h na telefónnom čísle 02/32 35 30 30.

Poistenci majú pre potreby elektronického zdravotníctva využívať občianske preukazy s elektronickým čipom. Do roku 2021 však platí prechodné obdobie, pacienti sa môžu teda preukázať buď občianskym s čipom, alebo s preukazom poistenca.

"Pacient má prístup k svojim údajom cez Národný portál zdravia (www.npz.sk), kde je klientska zóna - v pravom hornom rohu je vstup do systému cez okno elektronická zdravotná knižka občana.

Cez ňu sa občan dostane k svojej osobnej zdravotnej dokumentácii. Môže si prezerat', aké lieky a kedy mu boli lekárom predpísané, vydané, aké úkony boli urobené, bude vidieť všetky svoje diagnózy a vyšetrenia. A najmä bude vidieť, ktorý lekár a kedy sa pozeral na jeho dáta,"

priblížila Valášiková.

NCZI pripája v súčasnosti do systému elektronického zdravotníctva ďalších poskytovateľov zdravotnej starostlivosti. Podľa súčasne platnej legislatívy - od 1. januára 2018 budú všetci poskytovatelia povinní ukladať dáta do elektronickej zdravotnej knižky občana, a teda plne využívať systém elektronického zdravotníctva.

Od budúceho roka by tak mala fungovať elektronická preskripcia liekov či zaznamenávanie vyšetrení do elektronickej zdravotnej knižky.

Pacienti majú mať vďaka elektronizácii zdravotníctva ľahký a rýchly prístup k svojim zdravotným záznamom.

"Odstránia sa opakované vyšetrenia u lekárov, zefektívnia sa návštevy u lekára, obmedzia sa nepriaznivé účinky liekov a budú mať lepší finančný prehľad o nákladoch na liečbu. Lekári získajú rýchly prístup k zdravotným záznamom pacienta, čo im umožní zvýšiť kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti," zhrnula Valášiková.

Istropolisu ostane najväčšia slovenská sála (HN; 173/2017; 11/09/2017; s.: 10; Jozef Ryník ; Zaradenie: FIRMY & FINANČIE)

Bratislava – Niekedy sa tam konali schôdze odborárov a predstavenia pre komunistických predákov, ale aj bežných ľudí. Neskôr, po páde minulého režimu, tam boli aj folkové či rockové koncerty. Istropolis bol a stále je najmä kultúrnou budovou s obrovskou koncertnou sálou.

Predaj a plány

Teraz sa po dlhých rokoch hľadania kupca a chátrania budova, ktorá patrí Odborovému zväzu, predala. Kúpili ho dvaja silní developeri – fínsky YIT a slovenský Immocap, ktorý na tento účel vytvorili spoločnú firmu First SPV. Obaja majú za sebou už úspešné rezidenčné projekty. Immocap Group postavil blízko Istropolisu nákupné centrum Central a do prenájmu dostal aj podchod Trnavské mýto, ktorý plánuje zrekonštruovať. YIT stavia najmä byty, ale je aj za projektom Cvernovka, kde chce zachovať pôvodnú historickú budovu. Developeri nezverejnili, za koľko Istropolis kúpili. Médiá uvádzajú, že by to mohlo byť od 10 do 20 miliónov eur. Noví majitelia zatiaľ nemajú jasnú predstavu, ako sa celý areál s komplexom budov zmení. Jasno majú len v tom, že celý priestor okolo križovatky na Trnavskom mýte je zanedbaný a zaslúži si revitalizáciu. "Teraz sa pripravuje prevzatie celého komplexu budov a priláhlých pozemkov a zaistenie bezpečnej prevádzky vzhľadom na zlý technický stav komplexu," hovorí Oľga Valentová, PR manažérka projektu Istropolis. Neskôr sa plánuje vyhlásiť medzinárodná architektonická súťaž.

Koncerty aj kongresy

V akom časovom horizonte sa celý areál zmení, nie je zatiaľ jasné, ale zrejme to bude niekoľko rokov, keďže ide o veľký projekt a okolité územie. "Prvé kroky budú viesť k ukončeniu technického auditu komplexu. Zatiaľ odborári budovu ani protokolárne neodovzdali novým majiteľom, čo nastane približne v priebehu najbližších desiatich dní," informuje Valentová. Podľa nej majú noví majitelia bývalého Domu odborov záujem, aby

kultúrne podujatia pre tento rok boli usporiadané tak, ako boli predbežne naplánované. Obaja developeri tvrdia, že plánujú zachovať v Istropolise jeho kultúrno-spoločenskú funkciu. Takže by sa tam mohli naďalej konať koncerty či kongresy. Zrejme k budove pribudnú aj nejaké komerčné či kancelárske priestory, aby sa užívala. "Možno bude slúžiť ako podnož pod ďalšiu vežu, pretože je jasné, že developer musí mať nejaký príjem, aby mal z čoho financovať kultúrne využitie budovy," myslí si Pokorný. Starosta Nového Mesta Rudolf Kusý tvrdí, že Istropolis je jedna z najhodnotnejších stavieb, ktorá poskytuje kultúrne vyžitie Bratislavčanom, a nechce ho dovoliť zbúrať. Jozef Ryník

Objekt v číslach

Postavený v rokoch 1965 až 1981

Terajšia hodnota sa odhaduje na 20 miliónov eur

Najväčšia koncertná sála na Slovensku s kapacitou do 1 300 ľudí

Je to komplex viacerých budov a širšie územie s rozlohou 3,7 hektára

Chudobný si, chudobný zostaneš? Spoločenské rozdiely sú stále väčšie (pravda.sk; 09/09/2017; Pravda ; Zaradenie: Žurnál)

https://zurnal.pravda.sk/fenomen/clanok/441149-chudobny-si-chudobny-zostanes-spolocenske-rozdiely-su-stale-vacsie/?utm_source=pravda&utm_medium=rss&utm_campaign=rss

System je na mizine a my tiež! (Ilustračné foto) Autor - SHUTTERSTOCK

Ak sa budete snažiť, dokážete to. Kto by nepoznal slogan, ktorým demokratické štáty celé desaťročia motivovali k lepšiemu výkonu? Keď budete na sebe tvrdo pracovať, úspech sa dostaví. Vyšvihnete sa. Americký, ale aj európsky sen... Dnes sa však zdá, že po snívaní prišlo trpké prebudenie. Priepasť medzi ľuďmi je čoraz väčšia.

Skutočnosť, že sa aj človek zo skromných pomerov mohol vypracovať vyššie, bola dlho pýchou západného sveta. Vyspelé demokratické krajiny sa tým zároveň odlišovali od rôznych totalitných režimov, ktoré presadzovali skôr rovnosť a nestrpeli, aby niekto vytŕčal z davu.

Čo však platilo kedysi, už neplatí. Štatistické údaje i prieskumy zo sveta potvrdzujú, že systém prechádza hlbokou krízou. Možnosti, že sa človek dostane zdola na vrchol, sú dnes už oveľa menšie ako pred nejakými tridsiatimi rokmi. A stále sa zhoršujú.

Prirodzene, že ani vtedy podobné heslá neplatili univerzálne. Na dosiahnutie úspechu vždy treba aj trochu šťastia. No celkovo sa dali pozorovať isté pozitívne zmeny – napríklad, že deti v porovnaní s rodičmi získavali lepšie vzdelanie, dostávali lepšiu prácu a viac zarábali. Teraz akoby sa to spomalilo a prienik z nižších spoločenských vrstiev do vyšších je omnoho ťažší.

Kde je to najhoršie

Udržať rovnosť šancí – aby vzdelanie a finančný príjem detí nezáviseli od vzdelania a príjmu

rodičov – sa podľa nedávnej štúdie OECD najlepšie darí severským štátom: Dánsku, Nórsku, Fínsku a Kanade.

O niečo horšie je na tom Japonsko, Južná Kórea, Austrália, Nový Zéland a Švédsko. Niekde na strednej úrovni sa nachádza Nemecko, kým veľká nerovnosť vládne v Británii, Taliansku, Francúzsku a v USA (teda práve v krajine, kde sa podľa rozšírených povier môže stať miliónár aj z umývača riadu... ak na sebe pracuje).

Jedným z dôvodov, prečo to tak je, zostáva určite vzdelanie. To, že si veľa chudobnejších ľudí nemôže dovoliť platiť drahé školné na amerických univerzitách, ani tak neprekvapuje, ale je zarážajúce, že sa prístup ku kvalitnému vzdelaniu zhoršuje aj v Európe.

Spomedzi vyspelých európskych štátov je problém najvypuklejší v Británii. Ako upozornil nemecký portál Zeit Online, v tejto krajine sú také priepastné rozdiely medzi jednotlivými spoločenskými vrstvami, až to pripomína triednu spoločnosť.

Diskusiu o tejto háklivej téme Briti opäť otvorili po júnovom požiari v londýnskom vežiaku Grenfell Tower, ktorý si vyžiadal 81 obetí na životoch. Ako vysvitlo, zanedbaný výškový dom nespĺňal bezpečnostné podmienky.

Požiar v zanedbanom bytovom dome Grenfell Tower. Chudobní ľudia a imigranti si nemohli dovoliť lepšie bývanie. Autor - Reuters, TOBY MELVILLE

Firma, ktorá ho renovovala, pritom ušetrila asi 5 000 libier na obložení a izolácii, čo potom zavinielo, že sa plamene šírili náramne rýchlo. Doplatili na to obyvatelia budovy – chudobní ľudia a imigranti, ktorí si nemohli dovoliť lepšie bývanie.

Prekérna situácia "prekariátu"

Spomenutá katastrofa poukázala na to, aké vládnu v krajine obrovské sociálne rozdiely. Nie že by sa o nich dosiaľ nevedelo, iba sa o nich príliš nehovorilo.

Už štúdia z roku 2013 (Great British Class Survey), ktorú zverejnila BBC, potvrdila, že sa britská spoločnosť rozdeľuje na sedem tried. Zohľadňujúc ekonomické, kultúrne a sociálne podmienky vedci identifikovali tieto skupiny: elita, etablovaná stredná trieda, "novozámožní" robotníci, tradičná robotnícka trieda, mladí pracovníci služieb a tzv. prekariát (označenie vzniklo zo slova "proletariát" a z francúzskeho výrazu pre neistotu).

Znepokojujúce je, že podľa autorov štúdie takmer polovica britského obyvateľstva patrí do troch posledných tried, do prekariátu dokonca až 15 percent. Priemerný ročný príjem týchto ľudí je asi 8 000 libier (v prepočte zhruba 8 750 eur), pričom nemajú takmer žiadny majetok ani úspory. Po sociálnej a kultúrnej stránke žijú na okraji spoločnosti.

Ako ich život nedávno priblížila poslankyňa britského parlamentu Emma Dent Coad, v rodinách z týchto vrstiev je bežné, že sa aj päť detí delí o jeden matrac, trpia nedostatkom jedla, bývajú v splesnených priestoroch a trápia ich chronické choroby.

A vyhliadky do budúcnosti? Nie sú ružové. Britská premiérka Theresa Mayová už pred voľbami navrhovala ďalšie úspory štátnych výdavkov – napríklad zrušiť bezplatnú školskú

stravu pre deti z chudobných rodín či obmedzenie príspevkov na opatrovanie.

Neprimerané zastúpenie bohatých

Príčiny týchto priepastných rozdielov treba podľa odborníkov hľadať vo vzdelaní a v histórii. Jednak v tom, že buržoázna revolúcia v Spojenom kráľovstve neprebehla tak, ako napríklad vo Francúzsku. Britská šľachta neprišla o obrovské majetky, ani o výnimočné práva. Novým pomerom sa ľahko prispôsobila, pričom si zachovala výnimočné spoločenské postavenie.

Ako pripomenul portál Zeit Online, vidieť to aj na známych priezviskách britskej aristokracie ako sú Montgomery, Baskerville, Darcy alebo Percy, ktorých korene siahajú až k bohatým predkom v 11. storočí. A nositelia týchto mien majú dodnes nepomerne vysoké zastúpenie nielen medzi absolventmi prestížnych, drahých univerzít v Oxforde či Cambridge, ale aj v parlamente.

Sociálna mobilita, teda možnosť postúpiť z jednej spoločenskej triedy do druhej, je v Británii mimoriadne nízka. Ako zistil škótsky profesor ekonómie na Kalifornskej univerzite Gregory Clark, pri najnižších vrstvách obyvateľstva to dokonca môže trvať až desať generácií, kým jej príslušníci prerazia do strednej triedy.

Za neprimerané "kastovanie" ľudí v Británii môže predovšetkým zlý vzdelávací systém. Aby mali aj deti zo sociálne znevýhodnených rodín dobré šance uspieť v živote, mal by fungovať tak, aby im to získaním vzdelania umožnil. To sa celkom dobre darí napríklad v Škandinávii.

V Británii to však funguje inak. Príslušnosť k spoločenskej triede v podstate určuje to, akú školu človek absolvuje. Vznikajú pri tom zaujímavé paradoxy. Z prieskumu nadácie Sutton Trust vyplýva, že zatiaľ čo súkromnú vysokú školu navštevuje len sedem percent Britov, na významných postoch majú oveľa silnejšie zastúpenie – tvoria až 70 percent pracovníkov v justícii a armáde, 60 percent lekárov a tiež 50 percent novinárov, štátnej administratívy či dokonca vlády.

K podobným výsledkom dospela i štúdia BBC, podľa ktorej nadpriemerne veľa príslušníkov najvyššej spoločenskej triedy (elity) obsadzovalo po skončení prestížnych univerzít miesta vo vrcholovom manažmente, ale aj v politike. Kabinet Mayovej nie je výnimkou – až desať z 23 členov vlády ukončilo Oxford alebo Cambridge, premiérku nevynímajúc. Traja ministri dokonca vyštudovali v rovnakom čase ten istý odbor na Oxforde.

Dedičstvo "železnej lady"

Ako protiváha drahému súkromnému školstvu a elitným univerzitám vznikli síce už v 19. storočí štátne školy, ale na ich absolventov sa aj tak používal iný meter a ľuďom s prestížnymi titulmi spravidla ani nemali šancu konkurovať.

Situácia sa začala meniť po druhej svetovej vojne, keď sa prudko znížila životná úroveň obyvateľstva a štát musel prísť s nejakým riešením. Konzervatívci aj labouristi sa vtedy rozhodli vyjsť ľuďom čiastočne v ústrety – časť priemyslu zobrali pod štátne krídla a uznali, že nároky nižších vrstiev sú rovnako oprávnené ako vyšších tried. Posilnila sa úloha odborov, zvýšili sa platy a proti chorobnosti pomohlo všeobecné zdravotné poistenie.

V medzinárodnom porovnaní však Británia beztak zaostávala, mala vysokú infláciu i deficit zahraničného obchodu. To konzervatívcom viedlo k tomu, že sa vzdali povojnového prístupu a liek na zlepšenie hospodárstva hľadali v neoliberalnej politike Margaret Thatcherovej, ktorá napokon krajinu viedla jedenásť rokov.

Margaret Thatcherová dosiahla veľký hospodársky rozmach, no súčasne zapríčinila, že sa spoločenské rozdiely medzi triedami ešte väčšími prehĺbili. Autor - SITA, AP

"Železná lady" škrtila štátne výdavky, kde sa dalo, štátne podniky privatizovala, poradila si aj s odborármi. Názory na jej vládu sa dodnes líšia – jedni ospevujú jej úspechy, iní nešetria tvrdou kritikou. Pravda je, že Thatcherová síce dosiahla veľký hospodársky rozmach, no súčasne zapríčinila, že sa spoločenské rozdiely medzi triedami ešte väčšími prehĺbili.

Ako porovnali sociológovia Anthony Giddens a Patrick Diamond, koncom 80. rokov minulého storočia bol počet Britov pod hranicou chudoby trikrát väčší ako na začiatku vlády tejto legendárnej političky. A odbory, ktoré za nich mali bojovať, ležali v troskách.

Najvyšší čas na zmenu

V polovici 90. rokov hľadal východisko z tejto situácie labouristický premiér Tony Blair, ktorý ho videl kdesi na polceste medzi thatcheristickým prístupom k ekonomike a starými ideami o sociálnom štáte.

Hoci vďaka tomu vyhral voľby, veľké zlepšenie nepriniesol. O jeho nástupcoch v známom dome na Downing Street 10 ani nehovoriac. Aj preto sa rozdiely medzi bohatými a chudobnejšími v Británii v poslednom čase nezmenšili, ale, naopak, narástli. Majú menšiu nádej vyštudovať, lepšie zarábať a aj ich očakávaná dĺžka života je o niekoľko rokov kratšia.

Pre ostatné krajiny na Západe môže teraz Veľká Británia slúžiť ako odstrašujúci príklad, čo nastane, ak sa zanedbá sociálna politika a rovnosť šancí. Namiesto hesla: "Dokážeš všetko, stačí len chcieť" to skôr vyzerá na trpkú pravdu: "Chudobný si, chudobný zostaneš."

Ako navyše na portáli Zeit Online varovala nemecká publicistka Petra Pinzlerová – čo nastane, keď priveľa občanov pochopí, že im ich úsilie nič neprináša? Klesne chuť pracovať a tým aj výkon ekonomiky. Následky ťažko pocíti celá spoločnosť.

"Je teda najvyšší čas znova oživiť starý slogan o práci, ktorú treba odmeniť. A hovoriť o vzdelaní pre všetkých," navrhla Pinzlerová.

© AUTORSKÉ PRÁVA VYHRADENÉ

Nárok na stravenky. Čo hovorí zákon?

(hnporadna.hnonline.sk; 11/09/2017; sok ; Zaradenie: Denník HN)

<http://hnporadna.hnonline.sk/clanky/1016338-narok-na-stravenky-co-hovori-zakon>

Čitateľka HN sa pýta:

Pracujem na čerpacej stanici, ktorá je otvorená 24 hodín ako upratovačka na dlhý a krátky týždeň na 11,5 hodinové pracovné zmeny. Od 7:00 hodiny do 19:00 hodiny. V noci vykonávajú upratovacie práce pracovníci predajne - pumpári. V auguste odpracujem 16 smien,

to je 184 hodín. Otázka znie - na koľko straveniek mám nárok?

Odpovedá JUDr. Milan FICEK, advokát z advokátskej kancelárie Ficek & Ficeková.

Zákonník práce hovorí nasledovné: Zamestnávateľ zabezpečuje stravovanie podľa odseku 1 najmä poskytovaním jedného teplého hlavného jedla vrátane vhodného nápoja zamestnancovi v priebehu pracovnej zmeny vo vlastnom stravovacom zariadení, v stravovacom zariadení iného zamestnávateľa alebo zabezpečí stravovanie pre svojich zamestnancov prostredníctvom právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá má oprávnenie sprostredkovať stravovacie služby, ak ich sprostredkuje u právnickej osoby alebo fyzickej osoby, ktorá má oprávnenie poskytovať stravovacie služby.

Nárok na poskytnutie stravy má zamestnanec, ktorý v rámci pracovnej zmeny vykonáva prácu viac ako štyri hodiny. Ak pracovná zmena trvá viac ako 11 hodín, zamestnávateľ môže zabezpečiť poskytnutie ďalšieho teplého hlavného jedla. Odpoveď teda je: zákonný nárok 16.